

*Н. Р. Насібулліна,
студентка V курсу 12 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ЦІЛІ ПОКАРАННЯ

Наявність і функціонування інституту покарання, його ефективність є способом зменшення проявів злочинності. Незважаючи на те, що мета покарання абстрактна, а її досягнення передбачається в майбутньому, у певний час вона визначає конкретні види заходів, які будуть застосовуватися до правопорушника. Таким чином, встановлення мети слугує ідеальним образом майбутнього результату діяльності.

Існують дві основні теорії покарання: абсолютна, за якої пріоритетом є залякування; відносна, яка, у свою чергу, має за ціль виправлення. Отже, встановлення мети такого інституту кримінального права є обов'язковим для обрання вектора кримінальної, кримінально-виконавчої політики держави, організації і визначення напрямку діяльності органів державної влади.

Норма, яка нині закріплює на законодавчому рівні мету покарання, бере свій початок з Кримінального кодексу 1960 р. Стаття 50 КК України акцентує увагу на складному і глибокому змісті інституту покарання. Так, першою ціллю названа кара, що сформульовано через конструкцію «не тільки кара». У такий спосіб законодавець визнає не помсту як визначальний елемент, а саме покарання за вчинене суспільно небезпечне діяння. Якщо раніше публічна смертна кара була нормою, то сучасні заходи дійсно є більш м'якими, бо важливим є життя особи, у тому числі винної.

Дискусійним залишається питання щодо доцільності згадування кари як однієї з мети покарання. Наприклад, І. І. Карпець виступає прихильником цього положення, адже покарання в першу чергу стосується злочинця, а вже потім виконує превентивну функцію. У той же час І. С. Ной та С. В. Полубинська розглядають кару суто як зміст покарання. Сьогодні застосування принципу таліону є неможливим в умовах існування демократії, але обов'язок зазнавати негативних наслідків за вчинені суспільно небезпечні діяння залишився, знайшов нові форми. На нашу думку, метою покарання є кара в розумінні лише застосування відповідальності до винної особи, яка має розуміти невідворотність настання негативних наслідків для неї.

Елементом мети покарання, який відображає ефективність норм кримінального права, заходів, діяльності адміністрації установ покарання, є виправлення засудженого. Після набрання чинності обвинувального акта до

винних застосовуються обрані судом заходи обмеження або позбавлення волі, або без такого. Саме в цей період відбувається найважливіший процес аналізу особою свого діяння та формується уявлення про майбутню поведінку.

Майк Матрені називає показником та індикатором правосуддя ретрибутивізм, заснований на моральному розумінні необхідності покарання за скоєні протиправні діяння. Підтримує таку позицію Майкл Мур, вважаючи, що покарати винного є правильним бажанням. Отже, західні науковці кару розглядають в більш спрощеному варіанті, звертаючи увагу на моральні властивості людини.

Цілі покарання напряму пов'язані з його видами, зумовлюють їх існування й призначення. Кожен із видів покарання застосовується у певному випадку та має свою мету. Логічним є питання, чи відповідають вплив розроблених досить давно видів покарання та їх цілі сучасним злочинам, злочинцям.

Дійсно, в Україні система відбування покарань працює не на користь поширення правомірної поведінки, а навпаки, сприяє поглибленню антисуспільної спрямованості. Причиною виступає неефективність певних видів покарань, наприклад, громадських робіт, або жахливі умови, в яких знаходяться засуджені. Покарання повинно мати на меті застосувати такі заходи, які найбільшою мірою зможуть змусити винного відмовитися від злочинної поведінки.

Серед оптимальних і сучасних способів досягнення цілей покарання важливе місце займає соціально-виховна робота із засудженими в установах виконання покарань. На думку О. В. Таволжанського, така діяльність сприяє створенню позитивних умов для виправлення та ресоціалізації. Отже, відповідні заходи переорієнтації засуджених на позитивну поведінку мають бути впроваджені законодавцем та застосовані безпосередньо в установах виконання покарань.

Уповноважені особи органів державної влади доволі часто вносять пропозиції стосовно змін законодавства в різних сферах, не усвідомлюючи наслідків або не звертаючи увагу на ефективність і необхідність таких дій. Наприклад, радник міністра внутрішніх справ публічно наголосив на необхідності введення смертної кари за державну зраду, не обґрунтовуючи свою позицію ні доцільністю таких дій, ні необхідністю. Судді при призначенні покарання також повинні враховувати його мету, розуміти, чи допоможе виправитися обраний захід засудженому.

Отже, однією з цілей покарання має бути справедливість, щоб ставитися до осіб у спосіб, на який вони заслуговують. Види та цілі покарань мають відповідати сучасним умовам життя суспільства, новим злочинам, тому потребують удосконалення.

Список літератури

1. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі: монографія / О. В. Таволжанський; за заг. ред. Л. П. Оніки. – Харків, 2015. – С. 40-61.
2. Вереша Р. В. Мета покарання: теорії (концепції) історія та сучасний стан / Р. В. Вереша // Вісник Академії адвокатури України. – Число 2 (18). – 2010. – С. 54–60.
3. Glenn Cassidy. The Purposes of (Capital) Punishment. rfm@vtx.ch. Retrieved from <http://home.page.ch/pub/rfm@vtx.ch/punishment.html>
4. Criminal Punishment and the Pursuit of Justice Mike C. Materni.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.